

Koen Daenen

Het landbouwvennootschap Schuppen in Velm groeide van zestien dieren naar ruim zeshonderd dieren in dertig jaar.

Activiteiten:	akkerbouw en vleesvee
Akkerbouw	125 hectare
Vleesras:	Belgisch witblauw
Aantal stuks:	600

Van zestien stuks Belgische witblauwen groeien naar zeshonderd stuks. Dat is de weg die de familie Schuppen uit het Belgisch Limburgse Velm heeft afgelegd in dertig jaar tijd.

Anno 1979 startten Jean-Marie Schuppen en echtgenote Francine Masi een traditioneel gezinsbedrijf in het centrum van het dorp met een gesloten varkenshouderij en een kleine vleesveetak, bestaande uit een zestiental witblauwe dikbilvaarzen die hij had overgenomen van zijn ouders. Bij de vestiging in 1983 op de huidige locatie buiten het dorp, een statige vierkantshoeve uit de achttiende eeuw, was de vleesveebranche al snel toegenomen tot 75 stuks.

'Omdat nieuwe, dure investeringen in stallingen voor de varkenshouderij zich opdrongen, besloten we in 1985 het roer om te gooien en werd een volledige omslag gemaakt naar vleesvee en akkerbouw', vertelt Francine. 'Varkens houden is eigenlijk nooit echt aan mij besteed geweest en Jean-Marie is in hart en ziel een akkerbouwer.'

Toen Koen Daenen als echtgenoot van dochter An in 1990 de familie verwoogde, stond de teller al op 150 stuks vee. 'We spreken van zo'n vijftig kalvingen op jaarbasis', vertelt Koen Daenen. Vandaag staat het bedrijf te boek met ongeveer 600 stuks vee, groot en klein, goed voor circa 200 kalvingen op jaarbasis. 'Allemaal via eigen aanwas.'

Plaatsgebrek probleem

Het gezinsbedrijf is intussen omgevormd tot een landbouwvennootschap. Naast Jean-Marie Schuppen (61) en echtgenote Francine (58) werken ook de kin-

De familie Schuppen flirt met 200 kalvingen en 600 dieren met de grens van het werkbare

Op de limiet

Groeien betekent permanent aanpassen. Zowel in het management als op het vlak van de fokkerij. Francine Schuppen-Masi:

'Ik heb de koeien nooit bij naam gekend.' Aan groei komt evenwel een einde zonder bijkomende arbeidskracht.

tekst **Guy Nantier**

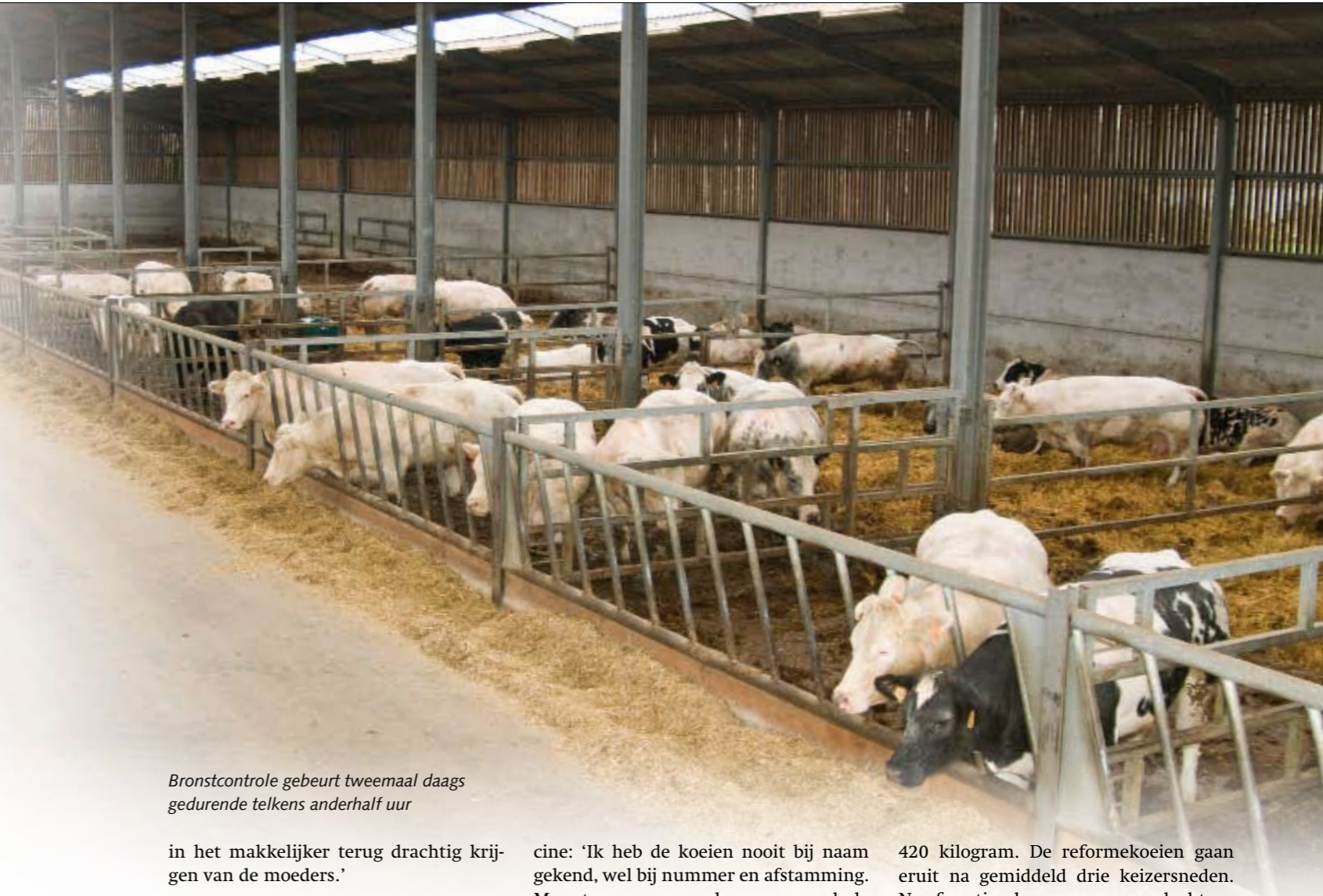
deren Olivier (34) en zijn echtgenote Leen (34), alsook An (37) en haar echtgenoot Koen Daenen (41) mee op het bedrijf. De taken zijn verdeeld. Het rundvee is vooral een zaak van An en Koen Daenen en Francine Masi. De vennootschap telt nog 125 hectare akkerbouw en 75 hectare permanent weiland dat deels wordt gemaaid voor ruwvoerwinning.

De uitbreiding ging niet zonder groeipijnen gepaard. 'Plaatsgebrek is altijd het grootste probleem geweest', geeft Koen aan. 'We hebben nooit kunnen bouwen volgens de aantallen die erbij kwamen. Niet dat we de dieren niet konden huisvesten. Hier stonden wat dieren, daar stonden wat dieren. De arbeids-

organisatie was daardoor nooit echt optimaal.'

Arbeidsorganisatie en stalplaatsen waren ook de reden dat ze het zoogstelsel verlieten en kozen voor moederloze opfok. Koen Daenen: 'Koeien met kalveren vragen meer stalruimte. Nu kunnen we de kalveren in de zelf gebouwde kalverhutten individueel opfokken. Het systeem laat ook een betere controle op de kalveren toe. Maar minder arbeidsintensief zou ik het niet echt noemen. We moeten immers een tiental holsteinkoeien melken en de melk individueel voeren aan de kalveren. Ook de kalverhokken vragen met regelmaat een grondige reiniging voor nieuwe kalveren. De grootste winst bij gescheiden opfok ligt

De kalveren worden individueel in de zelf gebouwde kalverhokken opgefokt

Bronstcontrole gebeurt tweemaal daags gedurende telkens anderhalf uur

in het makkelijker terug drachtig krijgen van de moeders.'

Hard voeren, hard willig

Om de dieren drachtig te krijgen, werden de vaarzen in het begin kunstmatig geïnsemineerd en werden de koeien bij dekstieren gezet. 'Nu werken we honderd procent met ki,' legt Koen uit, 'omdat we gericht met de veestapel willen vooruitgaan. Maar we kunnen niet op de inseminator wachten. We passen doehet-zelf-ki toe.'

Het insemineren is een kolfje naar de hand van Koen, bronstcontrole is een taak van Francine. Tweemaal daags observeert zij gedurende telkens anderhalf uur de dieren. 'Voor de jonge dieren word ik wel vervangen door een jerseyzoekstier', zegt ze lachend. 'De pinken zitten immers in groepen van 50 à 60 stuks. Dat is moeilijk observeren.' Koen vult aan: 'Als de dieren goed gevoerd worden en gezond zijn, dan worden ze gemakkelijk bronstig. Ik zeg altijd: hard voeren, hard willig worden.'

'Ellende door inteelt'

Ook op het vlak van de fokkerij is door de groei een en ander bijgestuurd. Fran-

cine: 'Ik heb de koeien nooit bij naam gekend, wel bij nummer en afstamming. Maar toegegeven, nu kennen we ook de afstamming niet meer van de dieren.' Koen beaamt dat en vervolgt: 'Vroeger gingen we af op wat we hoorden vertellen door andere veehouders om onze stierkeuze te bepalen. Nu er fokwaarden zijn, baseren we ons op de cijfers en laten we ons leiden door het stieradviesprogramma van CRV om inteelt te vermijden.' Zelf paringen maken doet Koen dus niet meer. 'Ik insemineer met de ogen toe met het sperma van stieren uit de linker kolom van het stieradvies.' Ook het fokdoel is gewijzigd, geeft Koen aan: 'Vroeger fokten we, een beetje zoals iedereen, extreem op vlees. Nu is vrij zijn van de zeven erfelijke gebreken en gewicht leidend bij onze stierkeuze.' Het bedrijf zit met behulp van het managementprogramma 'Mijn bedrijf vleesvee' op een leeftijd van eerste kalving van 24 tot 27 maanden en een tussenkalftijd van 383 dagen. De uitval bij jong en oud bedroeg vorig jaar ongeveer 2,5 procent. 'Inteelt heeft op ons bedrijf vroeger voor veel ellende gezorgd', zegt Koen. De stieren worden afgezet op 17 of 18 maanden op een geslacht gewicht van

420 kilogram. De reformekoeien gaan eruit na gemiddeld drie keizersneden. Na afmesting leveren ze een geslacht gewicht op van 500 tot 530 kilogram.

Grens bereikt

In andere technische hulpmiddelen gelooft Koen niet om de arbeid 'anders' te verrichten en verder door te groeien. Zo heeft men ten huize Schuppen een kleefstrip als bronstdetector uiteindelijk naar de prullenmand verwezen. Ook de automatische stroverdeler is er vanwege de schadelijke stofvorming voor de dieren uitgegaan.

Of honderd kalvingen per omgerekende voltijdse arbeidskracht dan nu het maximum is? Koen en Francine zijn eensgezind. 'Huisvesting is altijd de bottleneck geweest voor de arbeidsefficiëntie hier. We denken met de nieuwe stallen op deze en nog een tweede locatie nu alles op orde te hebben. Groei zit er niet meer in. We zitten qua arbeid op de limiet van het werkbare.'

Is het inhuren van externe arbeid een optie? Francine: 'Personeel vinden met een hart voor dieren, met vakkennis en verantwoordelijkheidszin: dat is zoeken naar een speld in een hooiberg.'